

Aktualizácia ekonomického hodnotenia investície

podľa §19a zákona č. 523/2004 Z. z.

Dátum hodnotenia

09.09.2024

Autor: Matej Petroci

Názov projektu	Prenájom elektrických rušňov do diaľkovej dopravy
Predkladateľ	Železničná spoločnosť Slovensko (ZSSK)
Výška nákladov	Prevádzka (prenájom 10 rokov): 172,1 mil. eur + opcia 161,6 mil. eur

Zhrnutie projektu

Opis projektu	Prenájom 15 elektrických rušňov s opciou na ďalších 15 kusov s rýchlosťou 200 km/h pre vnútroštátnu a medzinárodnú dopravu.
Cieľ projektu	Zabezpečenie dopravnej obslužnosti, splnenie štandardov v medzinárodnej doprave a náhrada rušňov na hranici životnosti.
Ďalšie informácie	<p>MF SR hodnotilo v júni 2024 projekt ZSSK, ktorého zámerom bola kúpa 25 rušňov a 10 ucelených súprav do diaľkovej dopravy. Hlavným odporúčaním bolo zabezpečiť náhradu za 10 rušňov, ktorým sa v polovici roku 2028 skončí prenájom a uvažovať s opciou na ďalších 5 rušňov v prípade posilnenia dopravy na linke Bratislava – Košice.</p> <p>ZSSK projektový zámer následne aktualizovala, prehodnotila formu obstarávania z nákupu na prenájom a znížila počet požadovaných vozidiel. ZSSK zdôvodnila rozhodnutie časovou tiesňou vzhľadom na požiadavky v medzinárodnej doprave, termínom dodania rušňov v prípade kúpy a obmedzenými finančnými zdrojmi. Projekt má byť financovaný z vlastných zdrojov ZSSK.</p>

Hodnotenie projektu

Súlad s investičným plánom a stratégiou	Projekt je formálne v súlade so všeobecným cieľom modernizovať železničné vozidlá. Priorizovaný investičný plán pre investície ZSSK v zmysle uznesenia Vlády SR č. 649/2020, ktorý by porovnal prioritu hodnoteného projektu voči iným projektom, nebol v čase hodnotenia projektu zverejnený (termín do 31.3.2021).
Vyhodnotenie cieľov, dopytu a alternatív	<p>Potreba postupne nahradiť staré elektrické rušne je oprávnená. Podľa štúdie ZSSK je nákup dlhodobu efektívnejší ako prenájom. V najbližších rokoch bude ZSSK nútená nahradiť približne 40 elektrických rušňov, z toho minimálne 10 do polovice roku 2028, kedy sa skončí prenájom 10 rušňov Siemens Vectron. Podľa analýzy ZSSK dosahujú predpokladané náklady na 10 ročný prenájom a údržbu 30 rušňov 334 mil. eur. Ak by ZSSK mala záujem ponechať si rušne aj po ukončení prenájmu, musí ich ešte odkúpiť. Náklady na kúpu a 10 ročnú údržbu rovnakých vozidiel predstavujú približne 330 mil. eur. Ekonomicky najvýhodnejším riešením je tak z dlhodobého hľadiska kúpa rušňov a ich prevádzka vo vlastnej réžii. Podľa ZSSK je dodanie rušňov v prípade nákupu reálne až v rokoch 2027-2028 vzhľadom na aktuálne dodacie doby výrobcu.</p> <p>ZSSK zdôvodňuje prenájom primárne potrebou zabezpečiť vozidlá pre medzinárodnú dopravu od roku 2025. Ich počet je ale možné potenciálne znížiť. Podľa štúdie ZSSK je na zabezpečenie kompenzácie výkonov medzi ZSSK a zahraničnými dopravcami od roku 2025 nevyhnutných 8-9 nových rušňov. Od roku 2025 bude česká Správa železničnej dopravy (SŽ) vyžadovať na koridorových tratiach vyššiu verziu zabezpečovacieho systému ETCS, ktorou nie sú vybavené súčasné prenajaté rušne Vectron. Podobná situácia je vo vzťahu s rakúskym dopravcom ÖBB, ktorý od roku 2025 požaduje od ZSSK ďalších 4 až 5 rušňov. Hraničnou alternatívou k akútnemu zabezpečeniu vozidiel môže byť preverenie možnosti znížiť výkony zahraničných dopravcov na slovenskom území alebo dohoda na finančnej kompenzácií s ČD a ÖBB. Ročné náklady na prenájom 8-9 rušňov sú odhadované na 8,1-9,1 mil. eur pričom potenciálna negatívna bilancia voči zahraničným dopravcom je 6,4-7,3 mil. eur.</p>

	<p>Výhodnosť opcie na prenájom ďalších 15 kusov by mala byť jednoznačne preukázaná voči nákupu. Aj keď vlastná analýza ZSSK poukazuje na výhodnosť nákupu v porovnaní s prenájom, nie je zrejmé prečo ZSSK uvažuje s možnosťou ďalšieho prenájmu vozidiel na roky 2026-2037. Tento zámer nie je zdôvodnený akútnou potrebou, ktorá by nemohla byť riešená až príchodom vozidiel z možného nákupu v priebehu roku 2028.</p> <p>Vhodnou alternatívou môže byť preverenie prenájmu na kratšie obdobie. ZSSK zdôvodňuje 10 ročné obdobie prenájmu komunikáciou s možnými dodávateľmi, ktorí vzhľadom na finančnú návratnosť preferujú dlhšie obdobie. V roku 2020 si bulharský dopravca BDZ prenajal 5 rušňov Vectron na dva roky. Cena prenájmu bola v prepočte na vozidlo vyššia oproti predpokladanej cene v projekte ZSSK o približne 50 %, ale vzhľadom na úsporu nákladov pri kúpe vozidiel v porovnaní s dlhodobým prenájomom môže byť preklenovací prenájom výhodný.</p>
Analýza nákladov	<p>Predpokladaná hodnota zákazky je po zohľadnení zmluvných podmienok približne rovnaká ako súčasný prenájom Vectronov pre ZSSK. Predpokladaná cena za prenájom jedného rušňa na mesiac je 84,5 tis. eur. Súčasná cena prenájmu je približne 78 tis. eur na mesiac. ZSSK v návrhu zmluvných podmienok ale uvažuje s nárastom povoleného využitia vozidiel o 10 % oproti súčasnej zmluve, ako aj s väčšími garanciami prevádzkyschopnosti zo strany dodávateľa. České dráhy si v roku 2017 prenajali od rovnakej spoločnosti ako ZSSK 10 rušňov Vectron na 10 rokov za jednotkovú cenu približne 85 tis. eur na mesiac v prepočte na súčasnú cenovú úroveň. Iné ceny prenájomov rušňov Vectronov v poslednej dobe nie sú známe, pravdepodobne vzhľadom na obchodné tajomstvo.</p>
Ďalšie zistenia a riziká	<p>Podľa ZSSK nebude mať realizácia prenájmu dopad na výšku štátnej úhrady pre ZSSK za výkony vo verejnom záujme. Zvýšené náklady chce ZSSK kompenzovať internými úsporami predovšetkým v údržbe starých vozidiel. V prípade, ak sa nepodari realizovať potrebné úspory napr. v kontexte vysokého údržbového dlhu na vozidlách v plnej miere, môže viesť projekt k zvýšeným nárokom na štátny rozpočet.</p>

Odporúčania

	<ul style="list-style-type: none">• Preveriť možnosti prenájmu menšieho počtu vozidiel na kratšie obdobie, ktorý by pokryl nevyhnutné potreby do nákupu vlastných vozidiel napr.:<ul style="list-style-type: none">○ V súlade so štúdiou znížiť počet prenájímaných vozidiel na zabezpečenie nutných výkonov v zahraničí z 15 na 9 a vnútroštátnu prepravu zabezpečiť existujúcimi vozidlami,○ Preveriť s ČD a ÖBB možnosť znížiť potrebu jazdy vozidiel ZSSK v zahraničí znížením výkonov ČD a ÖBB na Slovensku alebo kompenzáciami zahraničným dopravcom.○ Pri príprave verejného obstarávania zvážiť okrem ceny za prenájom vozidla aj dĺžku prenájmu ako kritériá pre vyhodnotenie ponúk s cieľom vybrať čo najvýhodnejšiu ponuku pre ZSSK.• Zabezpečiť nákup ďalších rušňov na základe analýzy potreby.
--	---

Prílohy	
Upozornenie	<p>Všetky sumy v hodnotení sú uvedené v eur s DPH v cenovej hladine aktuálneho kvartálu. Ekonomické hodnotenie MF SR má pre subjekty odporúčací charakter a negarantuje prostriedky z rozpočtu verejnej správy v hodnote investičného projektu. Rozhodnutie o realizácii projektu je v kompetencii jednotlivých ministrov.</p>